

*Ungdomars framtidssyn och
självkänsla beroende på kön
och bakgrund*

Sarah Persson

*Handledare: Anna-Christina Blomkvist
Kandidatuppsats i psykologi Ht 2005
Högskolan Kristianstad
Institutionen för beteendevetenskap*

Abstrakt

Syftet med studien var att se om dagens ungdomar kände att de hade bra möjligheter att snabbt komma ut i arbetslivet eller att läsa vidare efter gymnasiet beroende av ursprung och kön. Det var också att se om det fanns några skillnader i inre självkänsla och yttre självkänsla mellan svenska elever och elever med utländsk bakgrund och mellan tjejer och killar.

I studien deltog 51 elever på en gymnasieskola i Malmö, uppdelade på 21 svenska elever och 30 elever med utländsk bakgrund. Könsfördelningen var 34 tjejer och 17 killar. Det gjordes en kvantitativ studie med hjälp av ett formulär där kön, bakgrund och framtidstro efterfrågades. Därefter följde påstående som mätte yttre självkänsla och inre självkänsla. Resultatet visade inga effekter på framtidstro av ursprung och kön. I inre självkänsla fanns inga effekter av vare sig bakgrund eller kön. I yttre självkänsla fanns en signifikant huvudeffekt av bakgrund, då elever med utländsk bakgrund skattade sin yttre självkänsla högre.

Nyckelord: ungdomar, skola, yttre självkänsla, inre självkänsla.

Inledning

Självkänsla har en funktion att ständigt inverka i våra liv. Johnson (2003) anser att självkänslan är lika viktigt för oss som det fysiologiskt är att äta. Den skyddar människan vid kriser och förluster i kärlek eller arbete. Alla val vi gör påverkas av den. Baumeister anser exempelvis att självkänslan är hur en individ tänker och utvärderar självet (Baumeister, Campbell, Krueger & Vohs, 2003), men anger inte i detalj vad som ryms i det använda begreppet. Få tänker på att vår självkänsla beror av vår bakgrund (Johnson, 2003). Alltifrån familjens värderingar, personliga anlag och medfödd läggning (temperament) påverkar självkänslan. Olika begrepp som, enligt Johnson (2003), hör samman med självkänslan är: självbild, självuppfattning, självförtroende och självsäkerhet.

Individer med hög självkänsla uppträder bättre i grupper i: arbetsliv, skola och det sociala livet än de med låg självkänsla (Baumeister, Campbell, Krueger & Vohs, 2005). Fysiskt attraktiva individer anser sig ofta ha hög självkänsla, men det kan finnas två olika orsaker till det. Den första orsaken är att de fysiskt attraktiva får hög självkänsla av att de behandlas annorlunda än de som inte är lika attraktiva. Den andra orsaken till att det kan vara så är att de attraktiva verkligen är så trevliga att alla vill vara med dem (Baumeister et al, 2005).

En nyare syn på självkänsla är att vi inte enbart ska betrakta den som något vi har (statiskt) utan något vi strävar efter att få eller utöka (Johnson, 2003).

I artiklarna (Baumeister et al., 2003, Cigman, 2001, Johnson, 2003) förekommer något olika aspekter av självkänslan. De innehåller emotionella och kompetensbaserade aspekter.

Den emotionellt baserade aspekten hos självkänslan tyder på individens ovillkorliga gillande av sig själv, självrespekt, inre trygghet och tillit. Enligt Johnson (2003) är det den som har mest betydelse för våra reaktioner och beteenden. Inre självkänsla som

Johnson (2003) kallar den, utvecklas i tidig barndom utifrån föräldrars bekräftelse och utgör en inbyggd uppsättning självuppskattning, stabilitet och trygghet som motiverar och skyddar individen inifrån. God inre självkänsla innebär att i relationer med andra både ge stöd och ta emot hjälp om det skulle behövas. Det innebär också att öppet visa känslor, positiva som negativa, att acceptera och erkänna brister och svagheter utan att förlora självaktning och att veta sina gränser.

Utän god självkänsla styrs en individ som vill vara till lags lätt av andra för att få uppskattning och bli accepterad. Graden av inre självkänsla varierar mellan individer (Johnson, 2003).

Cigman (2001) skriver i sin artikel om bassjälvkänslan. Den involverar endast trevliga känslor om en själv och ger individen kapacitet och förtroende att agera och att klara av motgångar och besvikelser. En individ kan aldrig ha för mycket av bassjälvkänslan. Istället för att tänka "jag kan" så tänker en individ med hög bassjälvkänsla "jag kan göra det jättebra". I vuxenlivet fungerar det som ett förnuft för att veta när det är dags att stoppa och inte överskrida gränser (Cigman, 2001).

Den kompetensbaserade aspekten hos självkänslan kallas i Johnsons artikel (2003) yttre självkänsla. Det centrala i den yttre självkänslan är faktorer som utseende, framgång och talang, detta beroende på individens egna personliga värderingar och värderingarna hos de som finns i personens omgivning.

Det första levnadsåret är det inre självkänsla som tar mest utrymme, sedan tar den yttre mer och mer plats i allas självvärdering. Krav från uppväxten, personlig läggning och intressen gör att den yttre självkänslan inte bara växer med åren utan även varierar mellan individer (Johnson, 2003).

Att ha god yttre självkänsla är att vara aktiv, söka nya utmaningar, vilja utöva kontroll över omständigheter och andra människor, vara ansvarsfull och högpresterande. En individ med god yttre självkänsla ställer höga krav på sig själv. I dagens samhälle är det den yttre som är populärast, det märks inte minst när man träffar någon för första gången och en av de första frågorna är vad man arbetar med (Johnson, 2003).

En annan del av självkänslan som liknar yttre självkänsla och är tänkt som mindre stabil än bassjälvkänsla kallas den reflektiva modellen (Cigman, 2001). Denna är målinriktad och hjälper individen att vara realistisk och att på vägen mot målet stå emot frestelser och att börja tänka på sig själv. Huvudsaklig fokus för den reflektiva modellen är på skicklighet och prestation; en individ tycker om sig själv för att han/hon har lyckats att bli en framgångsrik politiker, en annan för att han/hon är en känd konstnär (Cigman, 2001).

Kön och självkänsla

Enligt Johnson är det en myt att män har högre självkänsla än kvinnor, men det grundar sig snarare på vardagsiakttagelser än vetenskapliga bevis (Johnson, 2003). Myten handlar nog mer om könsrelaterade inlärd attityd- och beteendemönster.

I de studier där skillnad finns är det inte preciserat vad som menas med självkänsla, det kan istället vara självförtroende, självkänsla eller självsäkerhet som mätts. Seglivade stereotyper om män att de ofta är tuffa och framfusiga och att kvinnor är mer medgörliga och anpassar sig i det tysta kan lätt förväxlas med självkänsla.

Studier gjorda av Maarit Johnson uppvisar inga könsskillnader i varken den inre eller yttre självkänslan (Johnson, 2003).

En nyligen genomförd studie på ungdomar i Sverige och Turkiet antydde att flickor och pojkar uppvisade lika hög grad av självhädelse generellt (Eskin i Johnson, 2003). En sund självhädelse är en viktig del av den inre självkänslan i Maarit Johnsons modell. Flickorna visade på en inre styrka och självkänsla genom att vara mer öppna när det gällde att visa sina svagheter.

Skolprestationer och självkänsla

I ett försök att mäta om hög självkänsla leder till bra akademisk prestation, gjordes en undersökning på tusentals high school-elever i Amerika. Korrelationen mellan självförtroendet i de näst sista årskurserna och den akademiska prestationen visade sig vara likadan som korrelationen mellan den akademiska prestationen och självförtroendet i de sista årskurserna (Baumeister et al, 2005). Det är svårt att veta vad som orsakar vad, det kan vara en tredje variabel som har sin upprinnelse till både högt självförtroende och akademisk prestation (Baumeister et al, 2005).

Det finns ett par rimliga skäl att tro att genom högre självkänsla förbättras skolarbetet. Hög självkänsla gör att man vågar ta sig an svåra problem. Många studier har funnit en positiv korrelation mellan självkänsla och skolprestation. En studie av Davis och Brember 1999 i ett stort brittiskt urval, fann positivt svaga förhållande mellan självkänsla och skolprestation (Baumeister et al, 2003). Den blygsamma korrelationen mellan självförtroende och skolprestation indikerar inte att hög självkänsla leder till bra prestation. Hög självkänsla är bara delvis ett resultat på skolprestation (Baumeister, 2003). Det kan finnas en tredje variabel som leder till bra skolprestation och det kan vara en bra uppväxt, engagerade lärare eller intresserade elever.

Grossi, Habich, Hackett och Petersen gjorde en studie 2000 som handlade om att unga individer ofta saknar information om hur man ska bete sig i det sociala livet. Studien genomfördes på tre olika skolor på tre olika platser i Amerika, där det gick elever med olika ursprung och bakgrund. Lärarna i de olika klasserna instruerades att hjälpa eleverna i fem veckor med att: bilda grupper tyst, lyssna på den som pratade, använda låga röster och att tänka för sig själv. De följande sju veckorna skulle läraren observera om eleverna fortsatte med uppgifterna utan lärarens inblandning. Att lära eleverna sociala regler skulle inte bara leda till bättre akademisk prestation utan också till positiv självkänsla och bättre relationer. Störst skillnad visades när eleverna skulle bilda grupper och gjorde det tyst. Lärarna påpekade efter studien att det krävdes återkommande uppmuntran för att eleverna inte skulle glömma sin nya kunskap (Grossi et al).

Fakta om undersökningsplatsen

Skolan där undersökningen ägde rum var mycket gammal och låg centralt i Malmö. Det har alltid förknippats med en viss status att gå där.

På skolan gick 950 elever. Fördelningen svenska elever och elever med utländsk bakgrund var ungefär hälften/hälften. Inför varje nytt läsår kom det in tillräckligt med

ansökningar från ungdomar för att kunna fylla klasserna. I en klass gick ungefär 32 elever och varje år började mellan åtta och nio klasser. Ett fåtal elever antogs inte. Flest sökande hade SMIL (samhäll internationell), näst mest hade SP (samhällsprogrammet) och NV (naturvetenskapsprogrammet).

Lärarna jag pratade med ansåg att eleverna på skolan hade bra framtidsplaner och att de visste vad som behövde göras för att nå sina mål.

Fakta om Malmö

Befolkningen 1 januari, 2005 var 269 142 personer, varav 66 198 (25 %) var födda i utlandet. 8 % av malmöborna som var födda i Sverige hade föräldrar som var födda i utlandet. 166 länder var representerade varav de största var Jugoslavien, Irak, Danmark och Polen (Kommunikation och utveckling, Malmö Stadskontor 2005).

Andel med gymnasial utbildning uppgick till 70 063 (43 %).

Andel med eftergymnasial utbildning uppgick till 61 710 (37 %)

Andel förvärvsarbetande i åldern 16-64 år uppgick till 103 942 i januari 2005.

Det fanns 9232 arbetslösa i mars 2005. Proportionen arbetslösa till förvärvsarbetande var således ungefär 9 %. I åldern 18-24 uppgick det till 1238 personer (Kommunikation och utveckling, Malmö Stadskontor 2005).

Syfte

Syftet med denna undersökning var att undersöka hur ungdomar beroende på kön och bakgrund i en skolmiljö med känd prestigeladdning såg på sin framtid och hur deras självkänsla var.

Undersökningen hade sex olika frågeställningar:

- Känner ungdomar med olika kön och bakgrund att de har lika goda möjligheter att snabbt komma ut i arbetslivet efter gymnasiet
- Känner ungdomar med olika kön och bakgrund att de har lika goda möjligheter att studera vidare efter gymnasiet
- Känner ungdomar stöd från sina föräldrar i sitt framtida val
- Förekommer det skillnader mellan tjejer och killar i inre självkänsla och yttre självkänsla
- Förekommer det skillnader mellan svenskar och icke svenskar i inre självkänsla och yttre självkänsla
- Vilka fördelar respektive nackdelar anser sig ungdomar med olika kön och bakgrund ha

Den inre självkänslan förväntades vara positivt relaterad till föräldrarnas stöd. Den yttre självkänslan förväntades i stället vara mer relaterad till möjligheterna att snabbt komma ut i arbete efter gymnasiet. Då dessa effekter kunde vara beroende av skolans kulturella klimat och andelen svenskar och icke-svenskar gjordes alla analyser efter denna oberoendevariabel samt efter kön.

Metod

Studien var en kvantitativ undersökning där frågor om bakgrund och självkänsla skulle ge möjlighet att testa bakgrundsfrågors effekt på självkänslomått.

Procedur

Försöksdeltagarna har valts i åldern 16-18 år; en ålder där val måste göras och ungdomarna måste reflektera över vad de kan klara av, varför kontakt togs med en biträdande rektor på en gymnasieskola i Malmö, som fick veta att undersökningen genomfördes med hjälp av ett formulär på tre sidor, att alla som var med skulle vara anonyma och att det skulle ta cirka tio minuter att fylla i det. Biträdande studierektor gav mig mailadresser till två olika lärare i två olika lärarlag som undervisade i klasser där fördelningen elever med svensk bakgrund och elever med utländsk bakgrund var ungefär hälften. Lärarna mailades och blev informerade om undersökningen. I början av lektionen presenterade läraren mig (försöksledaren), och efter det presenterade försöksledaren undersökningen. Om undersökningen berättades att det handlade om ungdomars framtid och självkänsla. Försöksdeltagarna fick veta att de skulle få ett formulär med två olika enkäter på tre sidor som de skulle läsa igenom och fylla i. De fick även veta att undersökningen var anonym. Det uppstod lite förvirring kring vad en enkät var. Efter en kort förklaring var alla klara att sätta igång. Det tog ungefär femton minuter för varje klass att fylla i formuläret.

Material

Undersökningsmaterialet bestod av två enkäter på tre sidor. I början av enkäten fanns en kort presentation av vad enkäten handlade om. Enkäten på sida ett innehöll bakgrundsfrågor som var sammanställda av försöksledaren, totalt 4 item:

1. Jag känner att mina möjligheter att snabbt komma ut i arbetslivet efter gymnasiet är bra
2. Jag känner att mina möjligheter att studera vidare efter gymnasiet är bra
3. Minst en av mina föräldrar har studerat vid högskola/universitet
4. Mina föräldrar stöttar mig i de val jag gör för framtiden

Svarsskalan var 1= stämmer inte alls- 5= stämmer mycket bra. Eftersom eleverna kunde tänkas vara osäkra på föräldrarnas bakgrund, och själva, i och med frågans formulering, uppmantrades att väga samman föräldrarnas status, fick även fråga 3 en skala från 1 till 5.

Cronbachs alfa för item 1-4 blev: .19. Med enbart de första två item erhöles ett Cronbachs alfa på .53, vilka slogs samman till variabeln Möjligheter.

Ursprungsfrågan var uppdelad på tre item:

- Mina föräldrar är födda i Sverige
- Mina föräldrar är födda i Europa (ej Sverige)
- Mina föräldrar är födda utanför Europa

Enkät nummer två mätte yttre självkänsla och inre självkänsla. Yttre självkänsla utgjordes av 4 item lånade från Hallsten (Hallsten et al., 2002) exempel:

- Jag tror att jag ibland försöker bevisa mitt värde genom att vara duktig
- Jag känner ibland att jag måste vara litet bättre än andra för att duga inför mig själv

Cronbachs alfa blev .75, och item slogs samman till en yttre självkänslavariabel

Inre självkänslan är mätt med ett formulär översatt från en enkät av Rosenberg från 1965 och i enlighet med Banduras självkänslabegrepp från 1986 som använts av Öien (2002) och innehöll 10 item, exempel:

- Jag känner att jag har flera goda egenskaper
- Det händer att jag tycker att jag är helt värdelös

Cronbachs alfa blev .86 och item slogs samman till en inre självkänslavariabel.

Svarsskalan på självkänslifrågorna var 1= stämmer inte alls- 5= stämmer helt. Före sammanslagningarna skalvändes frågorna 7, 9, 10, 11 och 12.

Det lades in två påståenden bland självkänsllemåtten med avsikt att testa försöksdeltagarens trovärdighet, de bör i detta sammanhang ses som ett förhållningssätt till ifyllandet av enkäten:

- Jag har aldrig pratat illa om andra människor
- Jag tycker om alla människor jag möter

Cronbachs alfa blev .21, varför dessa behandlas var för sig. Frågorna användes inte heller som kovariater i anovorna.

Urval

I undersökningen deltog 51 elever i åldrarna 16 till 17 år. Alla gick i årskurs ett på gymnasiet.

Försöksdeltagarna kom från två olika klasser.

Könsfördelningen var något ojämn med sammanlagt 34 tjejer och 17 killar.

Fördelningen svenska elever och elever med utländsk bakgrund blev även den ojämn med 21 svenskar, 16 hade föräldrar födda inom Europa och 14 hade föräldrar födda utanför Europa. I gruppen med föräldrar födda utanför Europa fanns endast 3 killar, så för att få jämnare cellstorlekar lades födda utom Europa samman med födda inom Europa. Tillsammans med gruppen föräldrar födda i Sverige blev det två nivåer med variabelnamnet ursprung. Fördelningen blev då 21 svenska elever och 30 elever med utländsk bakgrund.

Bearbetning av öppna svar

Den första enkäten innehöll också öppna frågor där försöksdeltagaren fick skriva upp vad de ansåg vara deras fördelar och nackdelar när det gäller framtida arbete och vad de skulle vilja arbeta med i framtiden. Det skulle nämnas minst tre.

Enkäterna sorterades ut efter ursprung och kön och kodning av fördelar och nackdelar började. En första genomgång visade att många försöksdeltagare skrivit liknande fördelar och nackdelar. En orsak till det kan vara att försöksdeltagarna satt nära varandra och kunde ha kontakt.

De vanligaste svaren från de olika grupperna anges i resultat. Tre av de manliga försöksdeltagarna bedömde jag som att inte ha tagit uppgiften på största allvar så de är inte med i kodningen.

Fem försökspersoner hade missförstått och skrivit fördelar och nackdelar med att ha ett arbete.

Resultat

På variabeln Möjligheter som innehöll item 1 och 2 som handlade om möjligheterna att komma ut i arbetslivet/eller studera vidare efter gymnasiet var bra, fanns inga effekter av kön eller ursprung. Medelvärde följer i tabell 1.

Tabell 1. Medelvärde på ursprung och kön och item 1 och 2, enkät ett.

Kön	Ursprung	1. Jag känner att mina möjligheter att snabbt komma ut i arbetslivet efter gymnasiet är bra			2. Jag känner att mina möjligheter att studera vidare efter gymnasiet är bra	
		N	M	SD	M	SD
tjej	Svensk	12	2,77	0,33	4,23	0,26
	Utländsk bakgrund	21	2,76	0,26	4,00	0,20
kille	Svensk	8	3,25	0,42	4,00	0,33
	Utländsk bakgrund	9	3,00	0,40	3,67	0,31

Med item 3 och 4 gjordes en Anova med bakgrund och kön som oberoende variabler. Medelvärde och standardavvikelse följer i tabell 2.

Tabell 2. Medelvärde och standardavvikelse uppdelat på kön och på ursprung för item 3 och 4, enkät ett.

Kön	Ursprung	3. Minst en förälder har studerat på högskola/universitet			4. Jag känner stöd av mina föräldrar inför framtida val	
		N	M	SD	M	SD
tjej	Svensk	12	4,00	1,81	4,54	0,52
	Utländsk bakgrund	21	3,29	1,77	4,67	0,66
	Total	33	3,55	1,79	4,62	0,60
kille	Svensk	8	4,50	1,41	3,50	1,41
	Utländsk bakgrund	9	3,22	1,86	4,22	1,39
	Total	17	3,82	1,74	3,88	1,41

Det fanns en tendens till signifikant huvudeffekt av svensk/Utländsk bakgrund på item 3 $F(1,46)=3.56, p >.066$. Ingen interaktionseffekt förelåg, se tabell 2. Försöksdeltagare

med svensk bakgrund hade oftare minst en förälder som hade läst på högskola/universitet.

Medelvärdena skiljde sig signifikant åt mellan könen i item 4 $F(1,47)=6.91, p < .05$. Flickorna kände att de fick mer stöd från föräldrarna än pojkarna, se tabell 2. Ingen huvudeffekt av ursprung och ingen interaktionseffekt förelåg. Mellan item 4, mina föräldrar stöttar mig i de val jag gör för framtiden, och den inre självkänslan fanns en signifikant korrelation $r=.46, n=51, p=.001$.

Föräldrars stöd och självkänslan var samvarierande.

En Anova med svensk/Utländsk bakgrund, kön, inre självkänsla och ytterligare en univariat anova mellan svensk/Utländsk bakgrund, kön och yttre självkänsla gjordes. Medelvärde och standardavvikelse följer i tabell 3.

Tabell 3. Medelvärde och standardavvikelse på inre självkänsla och den yttre självkänslan uppdelade på kön och ursprung

kön	ursprung	Inre självkänsla			Yttre självkänsla	
		N	M	SD	M	SD
tjej	Svensk	13	4,02	,69	2,44	,70
	Utländsk	21	4,11	,65	3,27	1,09
	bakgrund Total	34	4,08	,66	2,96	1,03
kille	Svensk	8	3,59	,89	2,59	,93
	Utländsk	9	4,23	,86	3,56	,75
	bakgrund Total	17	3,93	,91	3,10	,95

I yttre självkänsla blev det en signifikant huvudeffekt av svensk/Utländsk bakgrund $F(1,47)=10.49, p < .005$, se tabell 3. Försöksdeltagare vars ursprung är utanför Sverige har skattat högre på yttre självkänsla än försöksdeltagare från Sverige. Det fanns ingen interaktionseffekt mellan kön och svensk/Utländsk bakgrund. I inre självkänsla blev det inga huvudeffekter av kön eller svensk/Utländsk bakgrund, och inte heller någon interaktionseffekt.

En Anova med kön, svensk/Utländsk bakgrund som gruppvariabler och det första lögnitem, nummer13: jag har aldrig pratat illa om andra människor, som beroendevariabel gav inga huvudeffekter men visade tendens till interaktionseffekt. $F(1,47)=3.95, n=51, p .053$. Se diagram 1.

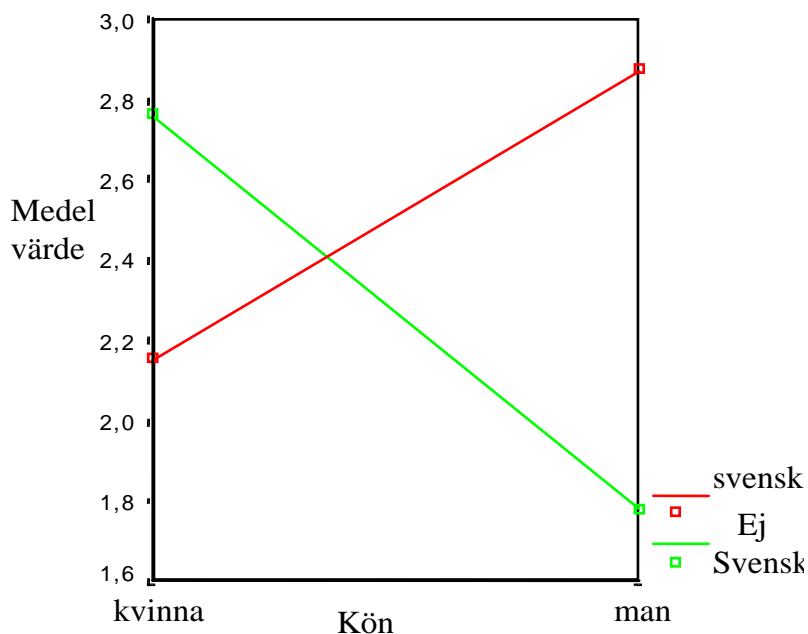

Diagram 1. Medelvärde med kön, bakgrund och lögnitem 13 ”jag har aldrig pratat illa om andra”.

Utländska kvinnor och svenska män menar att de inte pratar illa om någon. En Anova med svensk/Utländsk bakgrund, kön och det andra lögnitem, nummer 14: Jag tycker om alla människor jag möter, visade ingen effekt av bakgrund.

En korrelation med lögnsvaren och svaren på självkänsla visade att yttre självkänsla korrelerade positivt med item 14: Jag tycker om alla människor jag möter, $r=.36$, $n=51$, $p<.02$. Det fanns en negativ korrelation mellan item 14: Jag tycker om alla människor jag möter, och inre självkänsla $r= -.30$, $n=51$, $p<.05$.

Tabell 4. Sammanställning av öppna svar från killar och tjejer respektive svenskar och icke-svenskar.

Killar	Tjejer
Utländsk bakgrund, 5 formulär Fördelar: rätt kön, allmänbildad och snäll Nackdelar: bakgrunden, lat.	Utländsk bakgrund, 19 formulär Fördelar: mognad, språkkunskap, öppenhet mot människor och utmaningar Nackdelar: bakgrund, betyg, lathet
Svenskar, 7 formulär Fördelar: kön, bakgrund, utseende, intelligens Nackdelar: kön, betyg	Svenskar, 12 formulär. Fördelar: betyg, öppenhet mot människor, bakgrund Nackdelar: mognad, betyg

Diskussion

Syftet med studien var att se om ungdomar kände att de hade goda möjligheter att snabbt komma ut i arbetsliv eller att studera vidare efter gymnasiet, om de kände att de hade sina föräldrars stöd samt att se om det förekom skillnader mellan tjejer och killar och svenska elever och elever med utländsk bakgrund i inre och yttre självkänsla. Variabeln Möjligheter som innehöll de båda frågorna om ungdomarna kände att de hade bra möjligheter att arbeta/studera vidare visade inte några effekter med kön eller svensk/Utländsk bakgrund. Alla som deltog i studien kände att de hade lika stora chanser att studera vidare eller komma ut i arbetslivet. Högst medelvärde hade item 2: Jag känner att mina möjligheter att studera vidare efter gymnasiet är bra.

En tendens visade sig finnas med ursprung och item 3: minst en av föräldrarna har studerat på högskola/universitet; de som hade svenskt ursprung hade oftare minst en förälder som hade studerat vidare.

Tjejerna tyckte, oavsett bakgrund, att de hade föräldrar som stöttade deras framtida val, medan det var killarna med utländsk bakgrund som bland killarna kände att de hade mest stöd. I andra kulturer är det männen som är familjens försörjare, det satsas mycket resurser på dem. Stödet upplevs starkare av de killarna.

Det visade sig finnas en signifikant huvudeffekt med den yttre självkänslan och svensk/Utländsk bakgrund men ingen interaktionseffekt med kön. Initialt antogs felaktigt, att de tjejerna med utländsk bakgrund skulle vara lite tuffare. Försöksdeltagare som hade föräldrar födda utanför Sverige visade att de värderade sig själv utifrån yttre egenskaper som utseende och intressen. I inre självkänsla fanns det ingen huvudeffekt av svensk/Utländsk bakgrund och kön, heller inte någon interaktionseffekt.

Slutsatsen blev att den inre självkänslan inte skiljde sig mellan tjejer eller killar, inte heller mellan de som hade svenska föräldrar och de som hade utländska föräldrar.

En Anova gjordes med kön, svensk/Utländsk bakgrund och item 13: jag har aldrig pratat illa om andra. Där fanns en stark tendens till interaktion med kön och ursprung, att svenska män och utländska kvinnor menade att de aldrig pratat illa om andra.

Efter en korrelation med lögnsvaren och svaren på självkänslan kom det fram att item 14: jag tycker om alla jag möter, korrelerade positivt med yttre självkänsla samtidigt som den korrelerade positivt med inre självkänsla.

Yttre självkänsla mäts i hur en individ lyckas med sitt yttre. Då är alla människor viktiga, få skulle troligtvis erkänna att de inte tycker om alla de möter. Det är ju viktigt att ha många kontakter.

Inre självkänsla är mer koncentrerad på individens inre värderingar. Ingen vet vad en annan individ tänker, det gör det lättare att erkänna att man inte tycker om alla.

Diskussion om kodningen

Enkät 1 innehöll öppna frågor där försöksdeltagaren fick skriva upp vad de ansåg vara deras fördelar och nackdelar när det gällde framtida arbete. Försöksdeltagarna skulle nämna minst tre.

Johnson skrev att tjejer oftare var mer öppna när det gällde att medge sina svagheter, vilket antyder på en inre styrka och självkänsla (Johnson,2003).

Det visade sig stämma. Tjejerna hade skrivit mer och fler nackdelar än killarna. Killarna hade flest svar på fördelar. Det bedömdes att några killar inte hade tagit uppgiften på största allvar så de sorterades bort. De var dock medräknade i alla andra resultat.

Både tjejer och killar med föräldrar födda utanför Sverige ansåg att deras bakgrund var till en nackdel i framtida arbetssökande. Tjejerna såg en positiv sida med sin bakgrund och det var att de kunde ett par olika språk.

Tjejer och killar med föräldrar födda i Sverige ansåg bakgrunden som positiv, trots att killarna ansåg sitt kön som negativt.

Studiens reliabilitet och validitet

Självkänslitem visade hög reliabilitet, medan ursprungsittem och lögnitem visade svag reliabilitet.

Studien gjordes i två olika klasser på samma gymnasieskola. Klimatet i de olika klasserna kan inverka på validiteten.

Negativt med studien

Negativt med studien var att det var för få försöksdeltagare och att det var övervägande kvinnor. Försöksdeltagarna satt nära varandra under undersökningen, det kan ha lett till att försöksdeltagarna kan ha skrivit av varandra när det gällde för och nackdelar. Ett annat problem var språket i enkäten. Försöksdeltagarna var fria att fråga så mycket de ville, men det var kanske några som inte vågade. En del av försöksdeltagarna kunde inte låta bli att störa de andra så det kan ha lett till koncentrationsproblem.

Har försöksdeltagarna varit ärliga i enkäten? Ett problem med enkäter är att en del försöksdeltagare kan svara som de vill tro att de är.

Framtidsfunderingar

Det hade varit intressant att upprepa denna studie, gärna då med ett högre antal försöksdeltagare från olika skolor. Lärarna på skolan sa att de tyckte eleverna hade bra framtidsplaner. Det skulle ha varit intressant att göra om testet på en skola där eleverna inte var lika motiverade att lära sig för framtiden. För att ytterligare bredda studien kan frågor om betyg tas med och testa det med självkänsla.

Det har varit svårt att hitta tidigare forskning till min studie. Litteratur har inte varit några större problem dock endast tidigare hypoteser och teorier.

Referenser

- Baumeister, R.F., Campbell, J.D., Krueger, J.I.,&# Vohs, K.D. (2005). Exploding the selfesteem myth. *Scientific American*, 292 (1), 84-91
- Baumeister R.F., Campbell J.D., Krueger J.I., Vohs K.D.(2003) Does high selfesteem cause better performance, interpersonal success, happiness, or healthier lifestyles? *Psychological science in the public interest*, 4, (3).
- Cigman R.(2001) Self-esteem and the confidence to fail. *Journal of philosophy of education*, 4, (1)
- Grossi K., Habich J., Hackett M., Petersen A. (2000) Leaping into social skill success. 41p.;Master of arts action research project, Saint Xavier University and Skylight professional development
- Hallsten et al. (2002) *PBSkalan (Prestationsbaserad självkänsla skala)*
- Johnson M. (2003) *Självkänsla och anpassning*. Lund: Studentlitteratur.
- Kommunikation och utveckling, Malmö Stadskontor 2005. Två olika rapporter på dessa sidor nedan inlagda 2006-03-06:
<http://www.malmo.se/faktaommalmopolitik/statistik/eomradesfaktaformalmo/omradesfakta2005/malmo05.4.d2883b106e53ae64c8000606.html>
- <http://www.malmo.se/faktaommalmopolitik/statistik.4.33aee30d103b8f15916800028279.html>
- Öien A.E. (2002) Prosocialt beteende hos elever i årskurs nio i grundskolan. Sambandet mellan självkänsla, självtillit och benägenhet att ingripa vid kränkningar av andra i skolan. D-uppsats i psykologi vid Högskolan Kristianstad.

Hej!

Mitt namn är Sarah. Jag skriver mitt examensarbete inom psykologi, om hur ungdomar mår och ser på framtiden. Nu hoppas jag att du vill hjälpa mig. Du får två olika enkäter att fylla i.

**Ringa in det du känner passar bäst in där,
1= stämmer inte alls och 5= stämmer mycket bra**

	1 (stämmer inte alls)			5 (stämmer mycket bra)	
1. Jag känner att mina möjligheter att snabbt komma ut i arbetslivet efter gymnasiet är bra	0	0	0	0	0
2. Jag känner att mina möjligheter att studera vidare efter gymnasiet är bra	0	0	0	0	0
3. Minst en av mina föräldrar har studerat vid högskola/universitet	0	0	0	0	0
4. Mina föräldrar är födda i Sverige	0	0	0	0	0
5. Mina föräldrar är födda i Europa (ej Sverige)	0	0	0	0	0
5. Mina föräldrar är födda utanför Europa	0	0	0	0	0
6. Mina föräldrar stöttar mig i de val jag gör för framtiden	0	0	0	0	0
7. Vilka tror du är dina största fördelar när det gäller att få arbete, nämn minst tre				
				
8. Vilka tror du är dina största nackdelar när det gäller att få arbete, nämn minst tre				
				
9. Vad skulle du vilja arbeta med i framtiden?				
				
10. Kön	0	Kille	0	Tjej	
11. Ålder:.....					

Enkät 2

Hur väl stämmer vart och ett av de fjorton påståendena överens med dig? Ringa in den siffra som bäst representerar din upplevelse.

	Stämmer inte alls			Stämmer helt	
1. Jag tror att jag ibland försöker bevisa mitt värde genom att vara duktig	1	2	3	4	5
2. Jag känner ibland att jag måstet vara litet bättre än andra för att duga inför mig själv	1	2	3	4	5
3. Min självkänsla är alltför mycket beroende av vad jag åstadkommer i mina dagliga sysslor	1	2	3	4	5
4. Jag känner ibland ett inre tvång att åstadkomma något värdefullt här i livet	1	2	3	4	5
5. Jag känner att jag är en person av värde, åtminstone likvärdig med andra	1	2	3	4	5
6. Jag känner att jag har flera goda egenskaper	1	2	3	4	5
7. På det hela taget har jag en känsla av att vara misslyckad	1	2	3	4	5
8. Jag kan göra saker och ting minst lika bra som de flesta andra	1	2	3	4	5
9. Jag känner att jag inte har mycket att vara stolt över	1	2	3	4	5
10. Det händer att jag tycker att jag är helt värdelös	1	2	3	4	5

11. Emellanåt känner jag mig oduglig	1	2	3	4	5
12. Jag önskar jag kunde ha mera respekt för mig själv	1	2	3	4	5
13. Jag har aldrig pratat illa om andra människor	1	2	3	4	5
14. Jag tycker om alla människor jag möter	1	2	3	4	5
15. I det stora hela är jag nöjd med mig själv	1	2	3	4	5
16. Jag har en positiv attityd till mig själv	1	2	3	4	5

Tack för din medverkan *